

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 19. 10. 2022 | Strana 1 z 2

TISKOVÁ ZPRÁVA

Transgender lidé: Vězněm ve vlastním těle

O 315 procent stoupl za posledních devět let počet lidí, kteří žádají o změnu pohlaví, protože se neztotožňují s vlastní sexuální identitou. Zatímco v roce 2013 schválila speciální komise Ministerstva zdravotnictví ČR 47 žádostí o změnu pohlaví, v roce 2021 jich bylo už 195. O schválení operačních zákroků souvisejících s přeměnou pohlaví požádalo v období 2013 až 2021 v ČR 1095 lidí. Od roku 2017 navíc výrazně přibývá náctiletých biologických dívek, které trápí nesoulad s pohlavím, do kterého se narodily. Odborníci Sexuologického ústavu VFN a 1. LF UK jim pomáhají na dlouhé a náročné cestě, která dokáže změnit nejen pohlaví, ale především jim umožní žít ve vytoužené fyzické a psychické identitě, o které snily často už od předškolního věku.

„Proč se člověk cítí nekomfortně v těle, do kterého se narodil, nevíme. Příčiny těchto poruch neznáme, a proto je ani nedokážeme kauzálně řešit. Neumíme změnit software, tedy to, co mají naši pacienti v hlavě, čím se cítí být, v rámci možností se alespoň snažíme změnit hardware, tedy jejich tělo. Psychologickou a psychiatrickou intervencí, hormonální léčbou, operací, následnou psychologickou terapií tak, aby se i vzhledem co nejvíc přiblížili pohlaví, kterým se cítí být,“ vysvětluje prof. PhDr. Petr Weiss, klinický psycholog Sexuologického ústavu VFN a 1. LF UK.

Východ versus Západ

Transgender problematikou, tedy situací, kdy je psychická identita člověka v rozporu s jeho biologickým tělem, se odborníci ze Sexuologického ústavu VFN a 1. LF UK zabývají od 60. let 20. století. V historii u nás vždy převládaly potřeby změny žen v muže, a to asi trojnásobně nad opačnými proměnami. Zajímavé je, že v demokratických zemích na západ od našich hranic to bylo historicky vždy naopak: převládaly žádosti změny biologických mužů v ženy. *„Myslím, že to je historicky dáno politicko-sociologickým postavením a vnímáním ženské a mužské role v dané společnosti,“* komentuje profesor Petr Weiss.

Homo, hetero, demisexualita nebo zcela bez sexu?

V posledních letech (od roku 2017) výrazně narůstají počty lidí, kteří se identifikují s opačným nebo jiným pohlavím. Mladí lidé kolem 18. roku věku často uvádějí, že nejsou ani homosexuálně či heterosexuálně orientováni, ale že jsou asexuální, pansexuální či demisexuální. U pubescentů je základní sexuální orientace často nejistá. Zda je to vliv osvěty, influencerů nebo sociálních sítí, není jasné.

Typické signály, proč je něco jinak

Sexuologové mají těžkou úlohu, protože stanovení diagnózy transgender závisí pouze na výpovědi pacienta. Žádné objektivní vyšetření, laboratorní, genetické, neurologické testy či zkoušky neexistují. *„Naše roční a delší sledování, pravidelné kontroly a konzultace jsou velmi důkladné. Od roku 2012, kdy byl schválen nový zákon umožňující změnu pohlavní identity, evidujeme z více než tisícovky klientů pouze tři případy, kdy chtěl pacient zvrátit své rozhodnutí,“* uvádí profesor Weiss. U zájemců o změnu identity se dlouhodobě sleduje preference hraček a her od předškolního věku, preference kolektivu s ohledem na vysněné pohlaví, preference oděvů – velmi časté je převlékání chlapců do šatů sestry nebo maminky.

Puberta obvykle rozhodne

Transgender jedinci, kteří nejsou úplně přesvědčeni o své orientaci či identitě, obvykle získají jistotu už v pubertě. V té době přicházejí hormonální proměny a druhotné tělesné změny podle biologického pohlaví, a to transsexuálové snázejí velmi obtížně a citlivě. *„Je velmi pozitivní, že v současnosti je možné u vyhraněných pacientů nasadit takzvanou blokádní terapii. V ní se podávají hormony, které zabrání rozvoji druhotných tělesných znaků, jako jsou třeba prsa, vousy či ochlupení. Operativní přeměna je pak v dospělosti mnohem snazší a vzhled více odpovídá novému pohlaví. Je samozřejmě třeba souhlasu rodičů s léčbou, a pokud se klient časem rozhodne přeměnu ukončit, lze vysazením léčby návrat pubertálních změn snadno zajistit,“* vysvětluje vedoucí lékař Sexuologického ústavu VFN a 1. LF UK MUDr. Ivo Procházka.

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 19. 10. 2022 | Strana 2 z 2

TISKOVÁ ZPRÁVA

Postup proměny: Život v nové identitě a pak operace

Náročnost celkové přeměny pohlaví naznačuje už celá škála odborností, které se na ní podílejí: psychiatr, sexuolog, psycholog, endokrinolog, gynekolog nebo urolog. Celý proces začíná osobními pohovory a pravidelnými návštěvami sexuologa, poté se zahajuje hormonální léčba. „V té době musí náš klient už žít real life v nové životní roli a my ověřujeme, zda je schopný žít v nové identitě,“ vysvětluje MUDr. Procházka a doplňuje: „Existují ale i jedinci, kteří se ke změně sociální role odhodlají až po prvních účincích hormonů. V této fázi si lidé upravují jméno do neutrální podoby, podstupují vyšetření, která ověří, že jsou schopni podstoupit endokrinologické změny bez výrazných obtíží. Po minimálně dvanácti měsících hormonální terapie a žití v opačné pohlavní roli mohou zažádat speciální komisi na ministerstvu zdravotnictví o operativní změnu pohlaví. Stále u nás platí podmínka, že úřední změna pohlaví proběhne až po odstranění varlat u biologických mužů a dělohy u biologických žen. A také je stále nutné respektovat rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, že úřední změna pohlaví by neměla být podmíněna reprodukčními změnami.“

Konečně žiju ve vlastním těle

Operativní zákroky jsou bolestivé především u žen, kdy je třeba od prvních dnů po zákroku dilatovat vaginu několikrát denně. Obecně platí pravidlo: čím dřív se s proměnou pohlaví začne, tím je fyzická přeměna zdařilejší. Ale v příliš raném věku nemusí mít žadatel potřebnou psychickou zralost. Pro provedení operačních výkonů vždy platí limit 18 let. Člověk, který se necítí dobře ve svém biologickém těle, by si měl vyzkoušet život v nové roli. Začít třeba na relativně anonymních sociálních sítích nebo v PC hrách. Také je možné vyhledat psychotherapeutickou péči. Výhodou bývá osobní znalost někoho, kdo prochází obdobnou situací. Pomohou i laické organizace – S barvou ven nebo sdružení Transparent.

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absolvuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů www.lf1.cuni.cz

Pro další informace:

Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz, tel.: 224 962 074